

DRUK NR 2

Informacja z działalności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddziału w Ciechanowie na terenie powiatu ciechanowskiego w 2023 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddział w Ciechanowie realizuje zadania związane z nadzorem nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, integrowaną produkcją, obrotem nawozami, oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym.

Zadania te wynikają z ustawy :

- o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 13 lutego 2020 r. (Dz.U. 2023 r., poz. 1992 t. j.),
- ustawy o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013r. (Dz.U. 2023 r., poz. 340 ze zm.),
- ustawa o nawozach i nawożeniu z 10 lipca 2007 r. (Dz. U. z 2023 poz. 569)
- Ustawa o ochronie roślin przed agrofagami z dnia 13 lutego 2020 r. (Dz.U. 2023 r., poz. 301) ,
- ustawy o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 129)

i są spójne z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa.

W 2023 r. realizacja w/w zadań prowadzonych na terenie powiatu ciechanowskiego przebiegała w sposób następujący:

Nadzór Fitosanitarny

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych niekwartantowych

Przeprowadzono obserwacje i kontrole roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów w celu ustalenia występowania organizmów szkodliwych. Działania te prowadzone były na przestrzeni całego roku kalendarzowego, przy czym największe ich nasilenie występowało w okresie wegetacji roślin polowych. Dane z obserwacji dotyczą rodzaju upraw, terminów obserwacji i zidentyfikowanych organizmów szkodliwych oraz ich stopnia nasilenia. Obserwacje odnotowywane były w prowadzonym rejestrze obserwacji oraz gromadzone w krajowym zintegrowanym systemie informatycznym ochrony roślin i nasiennictwa.

Ogółem w 2023 r. przeprowadzono 10 obserwacji, identyfikując 0 organizmów szkodliwych zbóż.

Pobrano próbę do badań z Rosa – na obecność Rose rosette virus i wektora *Phyllocopotes fructiphilus*. Przeprowadzono monitoring wraz z pobraniem prób pszenicy na obecność występowania *Tilletia controversa* / *Tilletia caries* Śnieć karłowa/cuchnąca pszenicy oraz monitoring soi wraz z próbą do badań na obecność występowania Tobacco ringspot virus. W wyniku analiz laboratoryjnych nie stwierdzono występowania wymienionych agrofagów. Organizmy te nie są kwarantannowe i nie podlegają obowiązkowi zwalczania.

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych kwarantannowych

Głównym celem realizacji funkcjonowania systemu kontroli zdrowotności roślin jest określenie agrofagów szkodliwych kwarantannowych oraz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, będących żywicielami agrofagów kwarantannowych stanowiących groźbę dla ich rozprzestrzeniania.

Kontroli zdrowotności pod kątem występowania agrofagów szkodliwych, podlegała produkcja materiału rozmnożeniowego w szczególności: sadzeniaków ziemniaka, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz ziemniaków innych niż sadzeniak. W związku z powyższym, w 2023 r. inspektorzy ochrony roślin przeprowadzili na terenie powiatu 173 kontrole stanu fitosanitarnego pod kątem wystąpienia organizmów kwarantannowych. Kontrole przeprowadzono w najbardziej optymalnych terminach w okresie wegetacji, gdy prawdopodobieństwo wystąpienia objawów porażenia lub wykrycia agrofagów kwarantannowych było największe. Kontrole zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów opierają się na ocenie organoleptycznej, w szczególności, jeśli objawy występowania są łatwe do identyfikacji. W przypadkach podejrzenia o występowanie agrofagów szkodliwych, pobierane były próby do analizy laboratoryjnej.

Próby do analiz pobierane były również w celu wykrycia infekcji latentnych niektórych agrofagów szkodliwych, szczególnie w przypadku materiału rozmnożeniowego.

Dotyczyło to badań:

- bulw sadzeniaków ziemniaka oraz ziemniaków towarowych na obecność bakterii *Clavibacter sepedonicus* (czynnik sprawczy – bakteriozy pierścieniowej), *Ralstonia solanacearum* (czynnik sprawczy- śluzaka), i *Meloidogyne* spp. (guzaki)
- materiału szkółkarskiego roślin ozdobnych i sadowniczych, gatunków z rodzaju *Prunus* – Plum pox potyvirus (Wirus ospowatości śliwy), żywicieli bakterii *Xylella fastidiosa* w roślinach ozdobnych
- Monitoring drzewostanów leśnych z rodzaju *Pinus* spp. na obecność występowania *Bursaphelenchus xylophilus*.

Pobierano również próby gleby do badań na obecność *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany), *Globodera pallida* (mątwik agresywny) i *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) ze wszystkich pól przeznaczonych pod nasadzenia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych jak również prowadzony był monitoring pod uprawę ziemniaka innego niż sadzeniak u podmiotów wpisanych do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych.

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 106 prób. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych w 7 pobranej próbie stwierdzono występowanie agrofaga kwarantannowego – Bakteriozę pierścieniową ziemniaka.

Przeprowadzono 29 kontroli dotyczących wykonania obowiązków określonych w decyzjach administracyjnych. W ich wyniku stwierdzono, że posiadacze (adresaci decyzji) zarażonych partii roślin oraz gruntów wykonali nałożone na nich obowiązki w tym zakresie.

- w zakresie kontroli fitosanitarnej eksportu

Rośliny i produkty roślinne będące przedmiotem eksportu poddawane były kontroli fitosanitarnej zgodnie z przepisami fitosanitarnymi państw przeznaczenia. Celem w/w kontroli było sprawdzenie czy określone rośliny lub produkty wywożone do państw trzecich spełniają wymogi fitosanitarne danego kraju.

Po przeprowadzonej kontroli towarów i spełnieniu przez nie wymagań fitosanitarnych, określonych w przepisach kraju przeznaczenia, wydawane jest świadectwo fitosanitarne dla eksportu lub reeksportu.

Wystawiono 58 szt. świadectw fitosanitarnych dla potrzeb eksportu. Głównymi kierunkami eksportu były: Białoruś, Ukraina, Norwegia, Armenia, Mołdawia, Islandia, Wielka Brytania, Kazachstan, Kirgistan, Gruzja, Chińska Republika Ludowa. Przedmiotem eksportu były sadzonki roślin ozdobnych ukorzenione w torfie oraz mech – chrobotek reniferowy preparowany.

- w zakresie rejestracji przedsiębiorców i wydawania paszportów roślin

Jest to element kontroli zdrowotności roślin, obowiązkowi temu podlegają producenci, dystrybutorzy oraz importerzy określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Wymóg ten dotyczy produkcji i obrotu następującymi grupami roślin i produktów:

- materiał rozmnożeniowy roślin ozdobnych i sadowniczych /np. nasiona, sadzonki, podkładki, zrazy, drzewka owocowe, rośliny przeznaczone do sadzenia, cebule, bulwy, kłącza itp./,
- sadzeniaki ziemniaka oraz ziemniaki towarowe,

- owoce cytrusowe i inne owoce importowane z krajów nieeuropejskich,
- drewno i oddzielona kora określonych gatunków drzew iglastych i liściastych.

Każdy zarejestrowany przedsiębiorca po wpisaniu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych otrzymuje numer rejestracyjny.

Indywidualny numer rejestracyjny jest zamieszczany na paszportach roślin, a także w kontaktach ze służbą, która dokonała rejestracji jak również w kontaktach handlowych (targowiska, centra dystrybucyjne, sortownie, pakowalnie, sklepy itp.).

Obowiązek rejestracji dotyczy również wszystkich producentów produkujących ziemniaki na rynek międzynarodowy oraz rynek krajowy (tj. dostarczający do firm dystrybucyjnych i handlowych, zakładów przetwórczych itp.).

W bieżącym roku informowano producentów ziemniaka o dalszej konieczności tego obowiązku.

Z terenu powiatu, wpisu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych dokonały 4 podmioty. W grupie tej znaleźli się producenci i dystrybutorzy ziemniaka innego niż sadzeniak / konsumpcyjny i przemysłowy.

W 2023 roku dokonano 3 wykreślenia z Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych. Dotyczyły podmiotów zarejestrowanych jako producenci i dystrybutorzy ziemniaka innego niż sadzeniak / konsumpcyjny i przemysłowy. Wykreślenia dokonano na wniosek podmiotu.

Spełniając określone wymagania specjalne, materiał roślinny może być przemieszczany na obszarze całej wspólnoty. Potwierdzeniem spełnienia tych wymagań oraz gwarancją, że materiał ten jest wolny od organizmów kwarantannowych jest jego zaopatrzenie w tzw. „paszport roślin”. W paszport roślin zaopatrywane są rośliny, produkty roślinne i przedmioty, będące w posiadaniu podmiotów umieszczonych w rejestrze przedsiębiorców.

W 2023 r. wystawiono 71 szt. paszportów roślin, na 520 000 szt. roślin przeznaczonych do sprzedaży na Polskę.

Nadzór z zakresu Ochrony Roślin i Nawozów

- w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin

Na terenie powiatu funkcjonują 24 punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin .

Najwięcej jednostek prowadzących obrót zlokalizowanych jest w granicach miasta Ciechanowa, w większości gmin jest co najmniej 1 punkt sprzedaży.

Ustawa o środkach ochrony roślin nakłada na producentów rolnych obowiązek prowadzenia dokumentacji wykonywanych zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin. Obowiązek ten

cięży na wszystkich posiadaczach stosujących środki ochrony roślin w prowadzonej produkcji roślinnej.

Zabiegi środkami ochrony roślin mogą wykonywać osoby posiadające aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia upoważniającego do wykonywania tych czynności, które ważne jest przez okres 5 lat od dnia jego wystawienia.

Na terenie działania Oddziału Ciechanów przeprowadzono łącznie:

13 szkoleń z zakresu: „ Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków , z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie”, w których uczestniczyło 297 osób,

Szkolenia te prowadził:

- Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie , ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa (6 szkoleń),
- Szkoltex Daniel Sochacki ul. Zemborzyska 59e , 20-445 Lublin (4 szkolenia),
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie ul. Podwale 13, 00-252 Warszawa (1 szkolenie),
- Pro Kurs BHP Maciej Siąkowski, Szamotułyul.F Nowowiejskiegonr 478 lok.12 (1 szkolenie).

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy prowadziło 7 jednostek mających swoją siedzibę działalności poza powiatem ciechanowskim. Ogółem jednostki te przebadaly 375 szt. opryskiwaczy ze skutkiem pozytywnym .

Wszystkie opryskiwacze , które uzyskały pozytywne wyniki badań , mogą być eksploatowane w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin przez okres 3 lat.

Szacuje się ,że na terenie powiatu rolnicy są w posiadaniu 1110 szt. opryskiwaczy polowych. Z eksploatowanych opryskiwaczy w okresie sprawności technicznej jest 914 szt. co stanowi 82 %.

Zgodnie z Krajowym Planem Działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, który zakłada utrzymanie poniżej poziomu 20% odsetek opryskiwaczy bez aktualnych badań technicznych.

W 2023 r. przeprowadzono 170 kontroli z zakresu obrotu środków ochrony roślin , stosowania środków ochrony roślin, obrotu nawozów , badań skuteczności środków ochrony roślin.

Zakres przeprowadzonych kontroli dotyczył:

- sprawdzenia prawidłowości prowadzenia obrotu środkami ochrony roślin oraz

prawidłowej sprzedaży materiału siewnego zaprawionego środkami ochrony roślin, przeprowadzono 26 kontroli.

- sprawdzenie prawidłowości wykonywania zabiegów w zakresie stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono 129 kontroli.
- kontrole badań skuteczności środków ochrony roślin, przeprowadzono 10 kontroli.
- kontrole jednostek szkoleniowych, przeprowadzono 1 kontrolę,
- kontrole obrotu nawozów 4 kontrole.

W trakcie kontroli sprawdzających prawidłowość stosowania środków ochrony roślin w 2 kontrolach stwierdzono 2 nieprawidłowości polegającą na:

- stosowanie środka ochrony roślin niezgodnie z etykietą (art. 76 ust. 1 pkt 19 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. Dz.U. 2023 r., poz. 340 ze zm.),
- nieprowadzenie dokumentacji stosowanych środków ochrony roślin (art. 76 ust. 1 pkt 24 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. Dz.U. 2023 r., poz. 340 ze zm.).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono mandaty karne w wysokości 500 zł.

W ramach nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin z plantacji towarowych pobrano 16 prób płodów rolnych w celu określenia pozostałości środków ochrony roślin, a tym samym przestrzegania okresów karencji. W badanych próbach nie stwierdzono przekroczeń NDP pozostałości środków ochrony roślin określonych w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz ich powierzchni /Dz.U.L70 z dnia 16.03.2005 r./

Nadzoru nasienny

Nadzór nasienny prowadzi stały nadzór nad podmiotami wpisanymi do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców znajdujących się na terenie powiatu ciechanowskiego, którzy zajmują się produkcją i przygotowaniem do obrotu materiału siewnego roślin rolniczych jak i materiału nasadzeniowo – rozmnożeniowego oraz stały nadzór nad akredytowanymi kwalifikatorami, akredytowanymi próbobiorcami, którzy uzyskali akredytację wojewódzkiego inspektora.

Najważniejsze przedsiębiorstwa na terenie powiatu ciechanowskiego, zajmujące się produkcją, przygotowaniem do obrotu oraz obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych należą:

- Dariusz Żmijewski Przedsiębiorstwo Nasienne „CIECHSEED” Handel-Usługi - Produkcja, 06-400 Ciechanów, ul. Śmiecińska 14 – wytwarzający i prowadzący obrót kwalifikowanego

materiału siewnego roślin zbożowych, bobowatych drobnonasiennych oraz mieszanek nasiennych.

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kownatach Żędowych, ul. Ciechanowska 57, 06-400 Ciechanów – wytwarzający kwalifikowany materiał siewny roślin zbożowych.

- Humięcki Adam Stanisław "AGRO-PEST" Hurtownia Środków Ochrony Roślin / Humięcki Adam Stanisław, ul. Śmiecińska 13, 06-400 Ciechanów prowadzący hurtowy obrót materiałem siewnym

- Ciechanowska Spółdzielnia Mleczarska, ul. Mleczarska 16A, 06-400 Ciechanów - prowadząca obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych oraz mieszankami nasiennymi roślin pastewnych.

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „CHEMIROL” Spółka z o.o., ul. Przemysłowa 3, 88-300 Mogilno (woj. kujawsko-pomorskie)

- Handel Artykułami Rolno- Przemysłowymi Jacek Szarlak, Pomorze 25B, 06-406 Opinogóra Górna prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych

- PROCAM Polska Sp. zo. o, ul. Nowy Świat 42/44, 80-299 Gdańsk Oddział Ciechanów, ul. Płocka 40A (woj. pomorskie) prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych

Przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją kwalifikowanego materiału siewnego z plantacji nasiennych - zgłosiły do oceny polowej w 2023 roku : 33 plantacji nasiennych roślin rolniczych o łącznej powierzchni 139 ha tj. zbożowe 49 ha, bobowate drobnonasienne 53,1 ha, trawy 27,4 ha oraz 1 plantację materiału szkółkarskiego sadowniczego o pow. 1,0 ha

Ww. plantacje zostały założone i zgłoszone do oceny polowej przez 8 firm nasiennych oraz 1 dostawcę. Stan ocenianych plantacji nasiennych należy określić jako dobry, nieróżniący się od stanu w latach ubiegłych .

Ocenę polową plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2023 roku przeprowadzali:

- kwalifikator urzędowy (pracownik WIORiN Oddziału Ciechanów) – 12 plantacji nasiennych;

- kwalifikatorzy akredytowani (pracownicy firm nasiennych - którzy uzyskali akredytację WIORiN do oceny polowej) - 21 plantacji nasiennych.

Na terenie powiatu ciechanowskiego działa 8 dostawców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych oraz materiału rozmnożeniowo - nasadzeniowego roślin ozdobnych, w tym 1 gospodarstwo prowadzi produkcję materiału kwalifikowanego , 2 gospodarstwa prowadzą wyłącznie produkcję materiału szkółkarskiego kategorii CAC oraz 5 dostawców materiału ozdobnego. W 2023 roku do oceny polowej

zgłoszono 1 plantację materiału szkółkarskiego, tj. plantację podkładek wegetatywnych jabłoni na pow. 1,0 ha.

Powierzchnia uprawy materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii CAC w 2023r. wyniosła – 5,40ha. Jest to wyłączenie produkcja podkładek wegetatywnych jabłoni, sadzonek borówki oraz sadzonek porzeczeki.

W przedsiębiorstwach oraz u innych podmiotów, gdzie prowadzone jest wytwarzanie i obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, przeprowadzono w 2023 roku 73 kontrole. Tematami kontroli były zagadnienia: przyjęcie wniosków do oceny polowej plantacji nasiennych roślin rolniczych i materiału szkółkarskiego, wytwarzanie, przerób oraz obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, sadowniczych i ozdobnych, przyjęcie informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym oraz ocena pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorky materiału siewnego.

Na podstawie art.123 ust.1 i 4 w związku z art. 104 ust. 1 pkt.1 i 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. 2021 poz. 129) w roku 2023r. została nałożona opłata sankcyjna w wysokości 7500 zł dla przedsiębiorcy , która stanowi 200% kwoty należnej za sprzedaż materiału siewnego skreślonego ze wspólnotowego katalogu nie mogącego znajdować się w obrocie.

Oddział w Ciechanowie przeprowadził kontrole upraw na obecność GMO w roku 2023, 6 plantacji produkcyjnych kukurydzy i 4 plantacje produkcyjne rzepaku ozimego . Pobrano 15 prób materiału roślinnego oraz 1 próbę materiału siewnego rzepaku ozimego i 4 próby materiału siewnego kukurydzy znajdujących się w obrocie u przedsiębiorców wprowadzających materiał siewny. Podstawą prawną jest art. 49j oraz art.49 l ustawy z dnia 22 czerwca 2001r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U z 2022r. poz. 546). Próby zostały przekazane do Centralnego Laboratorium w Toruniu. Wyniki negatywne. Kontrole upraw prowadzone są na podstawie Programu kontroli upraw GMO, określone przez ministra właściwego do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu. Kontrolą objęte są gatunki upraw kukurydzy, rzepaku oraz soi. W 2023 r. ogółem skontrolowano 73 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin ozdobnych. Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie roślin warzywnych i roślin rolniczych pobrano ogółem 88 szt. prób do oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion). Wszystkie próby w wyniku badania laboratoryjnego spełniały wymagania jakościowe.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pełni nadzór nad zdrowiem roślin , nasiennictwem, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin i nawozami.

Realizuje zadania, do których należą min. zabezpieczenie terytorium Polski przed organizmami szkodliwymi, ochronę upraw wewnątrz kraju, nadzór nad wytwarzaniem materiału siewnego, nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, co wpływa na jakość żywności, bezpieczeństwo konsumenta oraz środowiska.

KIEROWNIK

Oddziału w Ciechanowie

Wojciech Królikowski